

Talousarvio vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2026

KH 04.12.2023 § 404
468/02.02.00/2023

Kuntien talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain mukaan neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ja mikäli taseessa on alijäämää yli 500 €/asukas, kuuden vuoden aikana. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntaliiton laatimassa talousarvio ja -suunnitelmasuosituksessa on tarkemmin määritelty talousarvion tehtävät ja rakenne. Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määrittävät suunnitelman rakenteen. Kaupungin kokonaistalouden näkökulmaa korostetaan tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan esittämisellä. Tuloslaskelmalla osoitetaan, minkälaisen tuloksen talousarvio tuottaa ja miten se muodostuu. Rahoituslaskelmalla selvitetään rahoitustarve ja miten se katetaan.

Tulosohjauksen näkökulma puolestaan toteutetaan käyttötalousosan ja investointiosan toiminnallisilla tavoitteilla ja määrärahoilla. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitetut toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi toimenpiteiksi tai mitattaviksi palvelujen määräksi.

Kemijärven kaupungin taloustilanne ja talousarviosuunnittelun lähtökohdat

Kemijärven kaupungilla on vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan kumulatiivista ylijäämää yhteensä 10,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tilinpäätösennusteen mukainen tulos on arviolta 3,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen, joten kumulatiivista ylijäämään on vuoden lopussa n. 14,4 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.11.2023 kokouksessaan vuodelle 2024 tuloveroprosentiksi 8,9 % ja päätti jo aikaisemmassa kokouksessaan 23.10.2023 nostaa kiinteistöveroprosenteista yleistä kiinteistöveroprosenttia 0,10 % (1,30 %) ja maapohjan kiinteistöveroprosentiksi määrättiin 1,30 %.

Peruspalvelujen valtionosuudet ja verotulot ovat muuttuneet oleellisesti sote-palvelujen siirtyessä hyvinvointialueiden tehtäviksi vuoden 2023 alusta. Hallitus esittää eduskunnalle, että sote-laskelmapäivityksen vaikutuksia kunnille vuoden 2024 osalta lievennetään lykkäämällä vuotta 2023 koskevan jälkikäteisen valtionosuuden vähennyksen alkamista vuodelle 2025 ja jakamalla vähennys kolmelle vuodelle. Lisäksi vuodelle 2024 tehdään määräaikainen 192 miljoonan euron (34,70 euroa asukasta

kohden) valtionosuuden lisäys. Vastaavasti valtionosuutta vähennettäisiin määräaikaisesti vuosittain 64 miljoonaa vuosina 2025–2027 (11,57 euroa asukasta kohden).

Valtionosuuksien määrää ei vielä ole vahvistettu vuodelle 2024, mutta arviona on, että kaupungin valtionosuustaso on 6,0 milj. euroa.

Kaupungin tuloveroprosentti on 8,9 % ja tästä kunnallisveroaste on 6,48 %.

Verotulo v. 2024 verolajeittain on ennusteen mukaan seuraava:

- tuloverotulo 11,8 milj. euroa
- kiinteistöverotulo 5,1 milj. euroa
- yhteisöverotulo 1,2 milj. euroa
- verotulo yhteensä 18,2 milj. euroa

Rahoitustuottoja kaupunki saa vuonna 2024 yhteensä 1,9 milj. euroa. Tästä tulosta merkittävin osuus on sähköenergianmyynnistä saatavia tuloja.

Valtuusto hyväksyy toimielinten (toimialojen) määrärahan kokonaiskäytön ja antaa valtuudet lautakunnille/johtokunnalle ja kaupunginhallitukselle jakaa määrärahat käyttösuunnitelmilla toimialojen vastuualueille ja yksiköille.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotuksessa kaupungin toimintakate sisältäen liikelaitoksen on vuodelle 2024 yhteensä -22 949 380 euroa.

Investointitaso on tulevina vuosina huomattavan korkea ja vaikuttaa kaupungin lainanottotarpeeseen, koska samaan aikaan lyhennetään kaupungin pitkäaikaisia lainoja. Investointeja ei pystytä toteuttamaan omarahoituksella. Investoinnit v. 2024 on yhteensä 4,3 milj. euroa, v. 2025 yhteensä 4,0 milj. euroa ja v. 2026 yhteensä 1,6 milj. euroa.

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen lainanottotarvetta pyritään vähentämään ja hoitamaan osa lainoituksesta lyhytaikaisilla kuntatodistuksilla. Vuonna 2024 lainanottotarve on 7,0 milj. euroa ja lisäksi voidaan kassanhallinnan vuoksi nostaa myös lyhytaikaista luottoa arviolta 2,0 milj. euroa. Vanhoja lainoja lyhennetään samanaikaisesti 6,6 milj. eurolla.

Taloussuunnitelmavuosien 2025-2026 osalta tilanne näyttää velkaantumisen osalta huonommalta, sillä velkamäärä kasvaa. Lainamäärä suunnitelmakauden päättyessä on arviolta 30,7 milj. euroa eli noin 4 500 euroa asukasta kohden.

Vuoden 2024 talousarvioesityksen keskeiset tunnusluvut, joissa vertailukohtana on kuluvan vuoden tilinpäätösennuste (28.11) ovat:

- ulkoisten toimintamenojen kasvu 8,2 %
- ulkoisen toimintakatteen kasvu 7,4 %
- vuosikate 3,2 milj. euroa, mikä kattaa poistot 110,7 prosenttisesti
- investointien tulorahoitus 74,3 %
- tilikauden tulos 0,3 milj. euroa
- bruttoinvestoinnit 4,3 milj. euroa
- rahoitustarve (toiminnan ja investointien rahavirta) -1,1 milj. euroa
- lainamäärä euroa/asukas n. 4 310 euroa (ilman konserniyhtiöiden lainoja)

Talouskehitys 2018-2026

1000 €	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TPE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate	-55 130	-55 359	-55 327	-54 773	-57 723	-20 494	-22 949	-23 050	-23 820
Muutos %	-1,1	0,4	-0,06	-1,0	5,4	-64,5	11,9	0,4	3,3
Tulorahoitus	56 310	57 452	60 331	62 110	69 369	27 107	26 131	26 105	26 195
Muutos %	0,2	2,0	5,0	2,9	11,7	-60,9	-3,6	-0,1	0,3
Vuosikate	1 181	2 093	5 004	7 337	11 646	6 583	3 181	3 055	2 375
Yli-/alijäämä	-1 227	-342	2 419	4 412	8 528	3 893	308	419	-224
Kumulatiivinen ali-/ylijäämä	-4 105	-4 447	-2 028	2 384	10 515	14 408	14 716	15 135	14 911
Nettoinvestoinnit	555	-2 580	-6 666	-3 885	-1 742	-4 500	-4 284	-3 978	-1 600
Lainakanta milj. €	32,7	34,4	40,1	38,6	32,3	27,8	30,2	31,4	30,7

Oheisena toimielinten päätökset vuoden 2024 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta vuosille 2025-2026 sekä yhdistelmä toimielinten investointiesityksistä.

Litteenä 5 talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026 -ehdotus.

Oheisena kaupunginhallitukselle tiedoksi henkilöstösuunnitelma v. 2024-2026.

Valmistelija	Talous- ja kehittämisjohtaja, vs. hallintojohtaja Tuula Kuvaja, 040 730 0236
Esittelijä	Vt. kaupunginjohtaja Sääreä Marjo Kemijärvi
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy ehdotuksen Kemijärven kaupungin vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelmaksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.